СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рôкъ VIII. — Мт. Кармель, Па. Четвергъ 19-го Цвѣтня 1900. — Число 15.

КАЛЕНДАРЬ.

Цвѣтень.

19	Ч.	Великій Четвергъ
20	П.	Великій Пятокъ
21	С.	Великая Субота
22	Н.	НЕДѢЛЯ ПАСХИ
23	П.	Свѣтлый Понедѣлокъ
24	В.	Свѣтлый Второкъ
25	С.	Василій исп.

ЗМѢСТЪ.

Увага.

Хотячи приступити до „Союза“ най посылають вступне и мѣсячне до касіера:

Mr. Kond. Kotanczyk
Box 127
SHAMOKIN, PA.

И увѣдомлять секретара пôдъ адресою:

Rev. Antony Bonczewsky
10 May Str.
ANSONIA, CONN.

Христосъ воскресъ!

ВСѢМЪ ПРЕДПЛАТНИКАМЪ »СВОБОДЫ« ЖИЧИМО ВЕСЕЛЫХЪ СВЯТЪ ВОСКРЕСЕНІЯ ХРИСТОВОГО.

Христосъ воскресъ!

СПРАВЫ „Р. Н. СОЮЗА.“

Справоздане касове „Р. Н. Союза“ за мѣсяць мартъ 1900 р.

Buffalo, N. Y. Братство св. Іоана Хрест.	$12.87
McKees Rocks, Pa. Бр. св. О. Николая	27.20
Trauger, Pa. Бр. св. АА. Петра и Павла	11.00
Trauger-Calumet, Pa. Бр. св. Іоана Хр.	19.50
St. Louis, Mo. Бр. св. Арх. Михаила	29.25
„ „ Ал. Валевскій и дѣти	6.00
„ „ Ґочь Лаврентій	3.00
McAdoo, Pa. Бр. Покр. Пр. Бог.	66.88
New York, N. Y. Сарячь Яхвякъ	2.00
Mahanoy Plane, Pa. Скородиньскій Захаръ	3.50
McKeesport, Pa. Сухина Дмитро	3.00
Simpson, Pa. Бр. св. Василія В. (за лютый)	29.00
Eleanor, Pa. Бр. св. Арх. Михаила (и вôдзн.)	35.89
Rhone, Pa. Бр. св. Спаса	10.40
Pittsburg, Pa. Бр. св. О. Николая	178.70
Centralia, Pa. Бр. св. О. Николая	6.75
Chicago, Ill. Куриловъ Мойсей	3.00
Whitney, Pa. Бр. Трехъ Святителѣвъ	1.00
Shenandoah, Pa. Бр. св. Арх. Михаила	49.44
United, Pa. Горощакъ Иванъ	2.00
„ „ Висовскій Михаилъ	2.00
Mt. Carmel, Pa. Бр. св. АА. Петра и Павла	37.50
„ Бр. св. Димитрія	43.50
Ansonia, Conn. Бр. св. АА. Петра и Павла	61.00
New Britain, Conn. М. Р. Н. С.	6.75
Oldforge, Pa. М. Р. Н. С.	8.42
Homestead, Pa. Бр. св. Арх. Михаила	7.18
Mayfield, Pa. Бр. св. Кирила и Методія	25.50
Olyphant, Pa. Бр. св. Іоана Хр. (за лютый и мартъ)	198.75
Priceburg, Pa. Бр. св. Василія В.	33.15
Yonkers, N. Y. М. Р. Н. С.	42.65
Glen Lyon, Pa. Бр. св. АА. Петра и Павла	8.25
West Fawlet, Vt. Бр. Покр. Пр. Бог.	18.00
Sayre, Pa. Бр. Благов. Пр. Бог.	5.44
Shamokin, Pa. Бр. св. Йосифа	11.64
„ Бр. св. Кирила и Методія	92.90
Jessup, Pa. Бр. св. АА. Петра и Павла	14.00
Plymouth, Pa. Бр. св. АА. Петра и Павла	30.20
St. Clair, Pa Бр. Пр. Богор.	27.48
Northampton, Pa. Бр. Усп. Пр. Бог. (и вôдзн.)	52.23
Elmira, N. Y. Бр. св. Арх. Михаила	14.86
Jersey City, N. J. М. Р. Н. С.	91.70
Lansford, Pa. Бр. Рожд. Пр. Бог.	78.78
Christopher, Pa. М. Р. Н. С.	5.50
Lodi, N. J. М. Р. Н. С. (за мартъ и цвѣтень)	11.88
Belle Vernon, Pa. Бр. Благ. Пр. Бог.	16.60
Cleveland, Ohio. Костикъ Андрей	5.00
New Kensington, Pa. Бѣдникъ Павло	3.00
Waterbury, Conn. М. Р. Н. С.	22.30
Разомъ:	**$1476.54**
Розхôдъ за мартъ:	**966.39**

Станъ касы »Р. Н. С.« зъ днемъ 31. марта б. р. такій:

1) Фондъ желѣзный	$6250.00
2) Фондъ розпорядимый	1141.54
3) Депозиты	1463.54
Сума:	**$8855.08**

Се перше справоздане, въ котрôмъ находите буквы М. Р. Н. С. коло мѣсячного зъ тыхъ плейзôвъ, на якихъ находять ся орґанізаціи »Р. Н. Союза«, а братствъ нема. Тй буквы М. Р. Н. С. означають »**М**ѣсцевый **Р**ускій **Н**ародный **С**оюзъ«. Въ котрой мѣсцевости есть братство и належить до »Р. Н. С.«, то пишесь по давному. Новиѝ имена поединчихъ членôвъ выписуесь лишень тыхъ, котрй мають право посылати свою повинность до »Р. Н. С. на власну руку т. є. такихъ, котрй жіють въ такихъ мѣсцевостяхъ, де »Р. Н. С.« немае своеи орґанізаціи, або робили се ще передъ ухвалою послѣднои конвенціи делеґатôвъ въ Шикаґо.

Вôдъ 1. до 10. цвѣтня б. р. приступили до „Р. Н. Союза“ слѣдуюи нови членьі:

Troy, N. Y.
Бр. дѣвоче Благ. Пр. Бог.

1.	Янко Параскевія	1868
2.	Старухъ Анна	1868
3.	Чура Ксеня	1869
4.	Янко Текля	1869
5.	Царъ Анна	1870
6.	Ясѣньска Домнія	1870
7.	Чуфиль Катерина	1871
8.	Романишинъ Марія	1871
9.	Стаснкъ Анна	1872
10.	Рипикъ Анна	1872
11.	Барна Юґаска	1873
12.	Снякъ Олена	1873
13.	Балясъ Матрона	1874
14.	Навчакъ Кропина	1874
15.	Сохапчикъ Анна	1875
16.	Рончковска Маґдалина	1875

St. Louis, Mo.

17.	Данчь Гнать	1454
18.	Копча Яковъ	1454

Calumet, Pa.

19.	Рахель Петро	1300
20.	Мацко Тямко	1386
21.	Смолей Василь	1876
22.	Смаржъ Семенъ	1876
23.	Сиѣвакъ Петро	1877

Вôдзнаки »Р. Н. Союза« вже розпроданй, а коли будуть свѣжй готовй, то увѣдомить ся публично.

Всѣмъ членамъ и мѣсцевымъ секретарамъ »Союза« желаю веселыхъ святъ! Христосъ воскресъ!

Ант. Бончевскій
секретарь

Нове хруньство.

Якъ звѣсно, комітетъ дяковскои фантовои льотеріи въ Галичинѣ, котрои душею есть о. Данило Тапячкевичъ, посолъ до думы державнои австрійскои, прислалъ на мои руки 1000 такихъ льосôвъ въ розпродажь мѣжь американьскихъ Русинôвъ.

Тй льосы я одержавъ въ перших днях сѣчня с. р. и просивъ выдѣлъ товариства. священникôвъ, щобы оголосивъ въ нашихъ часописяхъ и поручивъ ихъ особливо церквамъ и братствамъ, котрй покупившн такй льосы, зробять милосердне дѣло, сполучене зъ надѣєю выграня якоись хорошои рѣчи для своеи церкви. Въ наслѣдокъ чого справдѣ деякй со. духовий заняли ся тою справою, бо-жь се прецѣнь цѣль гуманна, добродѣйна, для пôднесеня нашого обряду и не выраховапа на зыскъ.

Але въ остатныхъ днях дôставъ я нерозпроданй льосы назадъ, а въ послѣднôмъ числѣ »Свободы« вычитавъ вôдкликане Выдѣлу товар. священникôвъ, що такй рѣчи спродавати въ Америцѣ заборонено. Причиною того переполоху жидôвского, вже и такъ на боязливу нашу Русь, мае бути се, що якась худобина-людина внесла донесене куда слѣдъ на: редакцію »А. Р. Вѣстника« (а »Свободы« — нѣ ?!), о. Обушкевича и мене, що неправно и безъ позволеня займаемось продажею льосôвъ. Крôмъ того пôдсунено намъ ще и опуство, що нѣбы речинець тягненя тыхъ льосôвъ вже минувъ. А яко corpus delicti (намацальный доказъ) долучено до тои скарги ще льосъ, якій купивъ у мене нѣкій Иванъ Лобода зъ Wilkes-Barre, ч. 670 N. Main Str. Цѣкаве ту се, що оскарженя интересованй ще не отримали, а всевидячй вороны вже знають и кракають о всѣмъ.

All right, якъ каже Американецъ. Не знаю о скôлько въ тôмъ правды? Однакъ, сли се правда, то покаже недалека будучнôсть, а мы мати-мемо щасте записати ще одинъ подвигъ въ хроніцѣ амер. Руси. А що льосы не розпроданй, то въ тôмъ жадне нещасте и галицка Русь не збѣднѣе задля тыхъ пару долярôвъ, котрыхъ ще не отримала.

А тымъ часомъ интересованыхъ прошу не боятись. Фантова льотерія, се нѣчо иншого, якъ тôлько американьскій „fair“, а льосъ тои льотеріи, се тôлько тікетъ. А що тікетъ той инакше выглядае, то длятого, що друкованый въ лихо-конституційнôй Австріи, а не на вôльнôй земли Вашинґтона. Цѣль се добродѣйна и церковна, а тымъ самымъ, по цѣлôй Америцѣ дозволена. Выгравку становлять ту не грошѣ, але »предметы выключно церковного характеру зъ обсягу церковнои рускои штуки и индустріи для богослужебного и побожного ужитку, вымѣна котрыхъ на грошѣ є выключена« — якъ читаемо на льосѣ ажь въ дерятьохъ мовахъ. Опуства ту нема жадного, бо тягнене вôдложене ажь на червень б. р.

Сли се правда, о чôмъ пишу та о чôмъ мене повѣдомляють, то побачимо, а я не залишу опôсля описати се докладнѣйше и подати конець тои правды. А тымчасомъ желаю всѣмъ веселого »Христосъ воскресъ« зъ сердечнымъ бажанємъ, щобы чимъ скорше воскресъ и нашъ нарôдъ та вытрясъ зъ мѣжь себе всю гниль и пôдлоту.

Ansonia, Conn. 12. цвѣтня 1900.

Ант. Бончевскій.

Переглядъ часописей.

Страйкъ майнерôвъ въ Айдаго (Idaho).

Недавно тому, передъ конґресомъ въ Вашінґтонѣ явивъ ся ґоверноръ стейту Айдаго (срѣбный демократъ) и заявивъ, що за здушене страйку майнерôвъ въ Coeur D'Alene вôнъ бере всяку одвѣчальнôсть на себе. Сѣй его заявѣ треба дуже дивуватись. Якъ може чоловѣкъ чутись смѣлымъ и певнымъ тогды, коли зъ его причины терпить богато, богато людей, годѣ того розумѣти. Сего трудно навѣть тымъ вытолковати, що сей срѣбный ґовернеръ уважавъ майнерôвъ за худобу, а затымъ, не потребувавъ жалѣти сво-

(Продовжене на другôй сторонѣ).

ХРИСТОСЪ.

Зъ россійского А. Аполлова.

Всѣ очѣкукали Христа, и всякій вѣривъ, що Христосъ прійде и дасть єму всьо те, чого тôлько треба до житя.

„Прійде часъ — говорили они — що настане змѣна по цѣлôмъ свѣтѣ, — що зло щезне зъ землѣ, що всюды запануе чиста правда, що всѣ народы зажіють въ мирѣ и перекують свои мечѣ на лемѣшѣ, — що бѣднй и вдовы станутъ спокôйнй и — кажучи коротко — що Господь отре сльозы зъ лиця кождого терплячого.“

И часъ минавъ, а зло не тôлько не зменшалось на земли, але ширилось все бôльше и бôльше и грозило земли потопомъ. Однакъ чимъ бôльшало зло, чимъ бôльше було насильства на земли, — тымъ мôцнѣйше тримали ся люде своеи надѣѣ, що прійде Христосъ — и буде надгороджати и карати.

— Ось прійде Христосъ — думали жиды, гнетенй безбожными поганами — и покорить всѣхъ невѣрныхъ и примусить ихъ служити намъ.

— Ось прійде Христосъ, — говорили робôтники, вызыскуванй нелюдскими панами, — и ослободить всѣхъ насъ вôдъ нелюдского насильства.

— Ось прійде Христосъ, — сподѣвались всѣ погорджені та скривджені на земли, — щобы вôдплатити нашй гôркй кривды нашимъ кривдникамъ.

Самаряны сварились зъ жидами о святыню и нѣякъ не могли згодитись. Одни говорили, що Богови пріємнѣйше, сли хто молить ся до него въ Ерусалимѣ, а другй були твердо переконанй, що Богови треба покланятись на однôй самарійскôй горѣ: Хоризинъ. Въ однôмъ тôлько годились однй и другй:

— Ось прійде Христосъ: вôнъ рѣшить нашъ спôръ, вôнъ вкаже намъ всѣ дороги, вôнъ скаже намъ, де скорше доходить молитва до Бога.

Навѣть богачѣ и шляхта, що середъ надмѣрныхъ достаткôвъ не знали, якую-бъ то втѣху для себе вымыслити, и тй сподѣвались Христа:

— Щобы той Христосъ вже разъ приходивъ або що такого? А можливо, що й намъ стало-бъ пріємнѣйше жити на свѣтѣ.

А хвиля приходу Христа зближалась. И оденъ праведный старець говоривъ, що ось-ось зъявить ся Христосъ: „не вмру — каже — доки власными очима не зобачу Христа.“

— — — — — — — —

Вкôнци прійшовъ Христосъ и кождому принѣсъ всьо то, чого потребувавъ.

Богатымъ сказавъ: „Роздавайте свои маетки, а заслужите собѣ богацтво небесне. Зô своимъ богацтвомъ, хоть не знать якъ вы старались бы, то спокою для душѣ не знайдете!“

А бѣднымъ сказавъ: „Чого завидуете богачамъ? Имъ нема чого завидовати! Що они мають, сего вамъ не треба, а чого вамъ треба, того они самй не мають. Передовсѣмъ шукайте царства божого, а всьо проче знайдете.“

Якъ богатй такъ и бѣднй не вдоволились наукою Христа. Богатй думали, що Христосъ стане для нихъ свѣжою роскошею, але щобы роздавати маетокъ, — того цѣлковито они не сподѣвались вôдъ Христа. Бѣдни рахували собѣ, що коли зъявить ся Христосъ, то роздѣлить маетки богатыхъ мѣжь нихъ, — и въ тôмъ покладали царство Христове.

А хто зъ бѣдныхъ або богатыхъ вдоволивъ ся наукою Христа, то его рады прикладавъ до своего житя и стававъ ученикомъ Христа.

Панамъ и робôтникамъ Христосъ сказавъ однаково: „Вы всѣ собѣ рôвнй. Но сли хто зъ васъ хоче бути передъ Богомъ высшимъ вôдъ другого, то най служить всѣмъ.“

И паны и робôтники стали невдоволенй. Робôтники думали, що Христосъ принесе имъ волю, а вôнъ поручивъ имъ терпѣне и покору, а также паны не могли пристати, щобы пôйти на услуги своимъ робôтникамъ.

Хто зъ панôвъ покоривъ ся Христу, той пускавъ невôльникôвъ своихъ на волю и уважавъ ихъ за своихъ братôвъ. Також многй зъ невôльникôвъ ставали учениками Христа.

Фарисеямъ и прочимъ лицемѣрамъ Христосъ говоривъ: „Даремнй вашй посты: не то безчестить, що въ уста, але що зъ устъ; пустй вашй десятины: Богъ милости хоче, а не жертвы; ничь вартй вашй церкви и свята: сынъ чоловѣчій бôльшій якъ церква и субота.“

А мытарямъ, блудникамъ и грѣшникамъ говоривъ: „Прощаю вамъ всѣ вашй грѣхи, тôлько бôльше не грѣшѣть.“

Якъ фарисеи такъ и мытарѣ такожь не були вдоволенй наукою Христа. Однй чулись ображеными, що вôнъ зганивъ ихъ молитвы и посты, а другй не понимали, якъ можна передовсѣмъ не грѣшити: „лѣпше було-бъ — думали собѣ — щобы завдавъ намъ пôстъ и поклоны.“ А котрымъ вказôвки Христа сподобались, тй вступали въ число его ученикôвъ.

Самарянамъ и Юдеямъ, що сварились за вѣру, сказавъ, що не тôлько въ Ерусалимѣ и на горѣ Харизинъ треба покланятись Отцу, але на кождôмъ мѣсци, и то не тѣломъ, але духомъ и праведнымъ житемъ.

Не догодивъ тымъ Христосъ нѣ Самарянамъ, нѣ Юдеямъ. Самарянамъ здавалось, що понизивъ ихъ гору, а жиды образились за свôй Ерусалимъ. А оба разомъ злобили[illegible] Христа, що осудивъ ихъ служене Богу, звучи тѣлеснымъ и домагаєсь нового-духового.

Лишь тй, що поняли правдивôсть служеня духомъ, присоединились до ученикôвъ Христовыхъ.

И взагалѣ всѣмъ принѣсъ Христосъ ласку, якои потребовали всѣ.

„Заповѣдь нову, — сказавъ — даю вамъ: любѣть оденъ другого. Ярмо мое, каже, лагôдне, а тягаръ легкій. Несѣть на собѣ, — промовляе, — а знайдете спокôй для душь вашихъ.“

И хотячй нести тягаръ Христôвъ, вступали въ его слѣды.

И сталось такъ, що послѣдователѣвъ Христа було не много, а ворогôвъ дуже много.

— — — — — — — —

Всѣ невдоволенй Христомъ повстали против него. Повстали на Христа и царѣ и князѣ, архипопы и фарисеѣ, богатй и бѣднй, мытники и грѣшники.

— Чи се Христосъ, що передъ ѣдженемъ не умывае рукъ? — говорили на Христа тй, у котрыхъ не тôлько руки, але и душа були заболоченй, але за се старанно заховували они внѣшне омываце.

— Чи се Христосъ, що дружить ся зъ мытниками та грѣшниками и [illegible]

„SVOBODA“
(LIBERTY.)
Weekly Paper.

The only little Russian political Newspaper published in this Country; circulating in all parts of the United States and Canada, wherever the Russian language is spoken and is the best advertising medium.

Published every Thursday at Mt. CARMEL, PA. by the „SVOBODA“ Publishing Co.

All comunications should be addressed to:

„Svoboda“
Mt. CARMEL, PA.
P. O. Box 13.

Предплата рôчна $2.00
До старого краю 3.00

Всѣ дописи и грошѣ просимъ высылати пôдъ адресу:
To „SVOBODA“
P. O. Box 13. — Mt. CARMEL, PA.

НАША ГАЗЕТА ВЫХОДИТЬ ЩО ТЫЖДНЯ ВЪ ЧЕТВЕРЪ.

Entered the post office at Mt. Carmel, Pa. as second class mail matter.

(Продовжене зô сторопы першои).

го проступку. Се звѣрскôсть, яка тôлько може показуватись у людей, котрѝ жадного людского почутя у своѣй душѣ не мають. Примѣрôвъ тси звѣрскости можь пошукати въ »вôльнôй« Америцѣ больше, та зъ многихъ выберемо оденъ голосъ архи-республиканьскои газеты, „Sun“: »Нѣхто инший, якъ ґовернеръ поарештувавъ майнерôвъ, и умѣстивъ ихъ за частоколомъ (якъ худобу. Пр. ав.) въ браку лѣпшого мѣсця. Нѣхто инший, якъ ґовернеръ заявивъ, що жаденъ майнеръ не дôстане роботы въ мѣсцяхъ, котрѝ майнерами були знищенѝ, доки не дасть ґваранціи, що буде добре поводити ся...... Жаденъ чоловѣкъ, котрый памятае, що стало ся (динамітомъ высаджена property вартовала $250 тысячь) не може и на хвилю сумнѣватись, що все, що было зроблено, зроблено, якъ конечно было треба.......... Кождый Американецъ, гôдный того имени, скаже: »най буде слава его имени!« Оттакъ шануе ся газета кровь побитыхъ майнерôвъ, и недолю ихъ нещасливыхъ родинъ! Оттакъ шануе волю и конституцію Сполученыхъ Державъ!

Добра мѣйска управа, а піянство.

Въ газетѣ „New Voice“ знаходимо цѣкаву статю о управѣ мѣстъ англійскихъ, Glasgow и Huddersfield, и о тôмъ, чи добра управа тыхъ мѣстъ вплывае добре на зменчене піяньства мѣжь робôтничимъ населенемъ. Наводимо слова газеты въ перекладѣ: »Мѣсто Glasgow зробило все можливе для робôтникôвъ, крôмъ знесеня шинкôвъ. Оно побудувало для бѣдныхъ домы въ кождôй части мѣста, якѝ вынаймае по низькôй цѣнѣ. Вдовицѣ и вдôвцѣ мешкають въ красныхъ помешканяхъ, де дôстають »бордъ« за малѝ грошѣ, а дѣтей доглядають мѣйскѝ пѣстунки, мѣжь тымъ, коли заробляючѝ на жите працюють. Такѝ купели знаходять ся всюды, де мешкають бѣднѝ люде. Мѣйскѝ »кары« везуть робôтникôвъ за одного до двохъ центôвъ. Мѣйскѝ концерты суть вôльнѝ вечерами для робôтникôвъ, якъ также мѣйскѝ вôдчиты, вечѣрнѝ школы, въ котрыхъ вчать також о торговли и техничныхъ наукъ. Не маючѝ роботы мають вступъ до „employment bureau“, де за выпукане роботы не платять нѣчого...... Се все мѣсто здѣлало, однакъ дало позволене на 1,746 шинкôвъ зъ румомъ. Кождого року арештують за піяньство 45 людей и кождого року 1,200 жѣнокъ зôстае побитыхъ своими мужами«. Мѣсто Huddersfield показуе такій самъ станъ рѣчей. Значить, що хотя управа мѣста е рѣшучо добра, она сама всѣхъ причинъ піяньства и самого піяньства знищити не може, якъ и не годна знищити нужды, котра есть головнымъ поводомъ до піятики. Здавъ бы ся тежь, крôмъ доброи управы, и моральный вплывъ, особливо церкви, котра оглядныиъ, а рѣшучимъ поступованемъ могла бы богато причинитись до отвереженя народа.

Обмежене еміґраціи.

До 1894 р. нѣхто зъ Американцѣвъ и не думавъ о тôмъ, щобы не пускати чужинцѣвъ до Америки, котра вправдѣ мала уже свои еміґраційнѝ законы, та тѝ анѣ еи не обмежували, анѣ не заказовали. Доперва въ 1894 р., коли завязало ся товариство для обмеженя еміґраціи (Immigration Restriction League) дались чути голосы, що зъ причины рôжновартности еміґрантôвъ еміґрацію треба законами унормувати. Въ 1895 р. на просьбу згаданого товариства конґресъ ухваливъ не пускати неписьменныхъ до Америки. Сенатъ потвердивъ сей законъ, та въ 1897 р. тогдѣшный президентъ Клівляндъ запротестувавъ противъ него. Въ 1898 р. той самъ законъ ухвалено въ конґресѣ и сенатѣ, та корабельнѝ компаніи тай декотрѝ иншѝ таке потворили, що законъ сей не ставъ ся правомъ.

Въ 1899 р., по войнѣ зъ Ишпаніею, Америка почала интересуватись иншими справами, а до того взбôльшаючій ся промыслъ потребувавъ бôльше робучихъ рукъ. Справу обмеженя еміґраціи поминено. Та она не зôстала зовсѣмъ заспана. Урядъ еміґраційный розглядае ся въ еміґрантахъ и записуе кождого, почавши вôдъ половины 1898 р., пôсля его народности и грамотности. За не цѣлыхъ два роки тои практики урядники еміґраційнѝ, а зъ ихъ репортôвъ Американцѣ, придивили ся добре еміґрантамъ, и знають добре ихъ характеръ. Можлива затымъ есть рѣчь, що въ короткôмъ часѣ еміґрацію ограничать, вважаючи на те, що не всѣ еміґранты суть пожаданѝ для Америки. Въ „Gunton's Magazine“ такъ пише Prescott F. Hall: »Кождый еміґрантъ, якій приходить до Америки, повиненъ бути грамотный, а власне еміґранты зъ всхôднои Европы показують велику неписьменнôсть: Мадярôвъ (неписьменныхъ) 10 процентъ; Хорватôвъ 26 проц.; Словакôвъ 27 проц.; Полякôвъ 31 проц.; Литвинôвъ 32 проц.; Италіянôвъ зъ пол. Италіи 57 проц.; Портуґальцѣвъ 65 проц.; жидôвъ 20 проц. Я показавъ де инде*) задля якихъ причинъ неписьменнѝ суть для насъ непожаданѝ, а если се правда, велике число неписьменныхъ показуе, що теперѣшнѝ законы еміґраційнѝ не годнѝ недопустити всѣхъ, безъ котрыхъ можна обôйти ся..... Еміґрація погôршуе ся, що до своеи якости, кождого мѣсяця, а заразомъ незмѣрно побôльшуе ся. Конечно треба такого права, котрого еміґрантъ не мôгъ бы оминути«.

Побачимо, чи таке право ухвалять тѝ, котрѝ потребують якъ найбôльше таного робôтника.

Павло Тимкевичь.

*) Гл. North American Review Octob. 1897.

НОВИНКИ.

— **Памятайте на „Руско-Народный Домъ Еміґраційный въ Америцѣ“ и высылайте жертвы до касієра пôдъ адресою: MR. JOHN PARYLAK, 1337 AVE. A., NEW YORK CITY, а заразомъ увѣдомѣти о тôмъ секретаря пôдъ адресою: MR. K. KIRCZOV, 102 MORRIS STR., JERSEY CITY, N. J.**

Комітетъ.

До теперь належать слѣдуючѝ братства до тов. „Р. Н. Д. Е. въ Америцѣ“:

Бр. св.	Петра и Пав.	въ Джерзи Сити, Н.Д.
„ „	Ольги	„ „ „
„ „	Володимира	„ Ансонія, Конн.
„ „	Пет. и Павла	„ „
„ „	Ольги	„ Бруклинъ, Н. Й.
„ „	Михаила	„ „
„	им. И. Наумовича	„ Ню Йорку
„ „	Ольги	„ „ „
„ „	П. Крестит.	„ Буфальо, Н. Й.
„ „	И. Крестит.	„ Trauger-Calu't, Pa.
„ „	Петра и Пав.	„ „
„	Покр. Пр. Бог.	„ „
„	Благ. Пр. Богор.	„ Belle Vernon, Pa.
„	Трохъ Святит.	„ Whitney, Pa.
„ „	Димитрія	„ Мт. Кармель, Па.
„ „	Ар. Михаила	„ Юнкерсъ, Н. Й.
„ „	Ар. Михаила	„ Шамокінъ, Па.
„ „	Кир и Мет.	„ „
„ „	Ар. Михаила	„ Eleanor, Pa.
„ „	Ольги	„ Bloomfield, N. J.

Всѣмъ тымъ нашимъ братямъ, котрѝ зъ нагоды Воскресенія Христового поздоровили нашь комітетъ и заохочають насъ до дальшои працѣ народнои, зарôвно засылаемо такъ дотичнымъ якъ и прочимъ всѣмъ членамъ нашого товариства поздоровлене, зъ тою просьбою, щобы и прочихъ нашихъ осиалыхъ братôвъ заохочували до спôвдѣланя, а коли всѣ злучимо ся разомъ въ одну руско-народну орґанізацію, тогды певно и руске имя стане въ Америцѣ славнымъ, а що найголовнѣйше, то отре ся не одну слезу нашимъ нещаснымъ еміґрантамъ!

Джерзи Сити 14. апрѣля 1900.

За комітетъ товар. »Р. Н. Д. Е. въ Америцѣ«:

О. И. Пôдгорецкій, председатель. **К. Кирчôвъ** секретарь.

Дальше справоздане зъ жертвъ зложеныхъ на Р. Н. Д. Е. въ Америцѣ.

Братство св. Петра и Павла въ Ансоніи, Конн. зложило (I. рату) и надôслало:

		цнт
о. Ант. Бончевскій	зъ Ансоніи, Конн.	50
Теодоръ Цѣркотъ	„	50
Василь Докля	„	50
Якимъ Цимбала	„	50
Дмитро Сидорякъ	„	50
Петро Карпякъ	„	50
Данінлъ Перунъ	„	50
Калістрій Шкуратъ	„	50
Андрей Пôдберезнякъ	„	50
Григорій Феленчакъ	„	50
Данінлъ Шкуратъ	„	50
Теодоръ Шкуратъ	„	50
Асафатъ Лизакъ	„	50
Николай Феленчакъ	„	50
Стеф. Петровскій	зъ Дерби, Конн.	50
Кирило Горбаль	„	50
Гієронимъ Горбаль	„	50
Яковъ Дутканичъ	„	50
Яковъ Качмарчикъ	„	50
Филипъ Гнатовичъ	„	50
Филипъ Студентъ	„	50
Саторъ Цапъ	„	50
Иванъ Дзимба	зъ Waterbury, Conn.	50
Григорій Цирткo	зъ Ню Йорку	$1.00
Марія Нановавецъ	„	1.00
Анна Маценчакъ	„	1.00
Разомъ:		$14.50
Попередно зъ перенесеня		167.50
До теперь зложено разомъ		182.00

Ню Йоркъ Сити 15. апрѣля 1900.

Иванъ Парилякъ
касієръ товар. „Р. Н. Д. Е. въ Америцѣ.“

Зъ боевища.

Зъ полудневои Африки надходять знову вѣсти про побѣды Бурôвъ. Бурскій генералъ De Wet забравъ до неволѣ 900 англійскихъ жовнѣрôвъ, 600 зôстало забитыхъ або пораненыхъ, а крôмъ того Англійцѣ стратили ще 12 возôвъ зъ поживою и амуніціею. Про пляны англійского команданта Робертса не знати нѣчо певного, а въ Лондонѣ велике занепокоене.

Заповѣди для робôтникôвъ.

На свѣтѣ истнуе старый нарôдъ — Хинцѣ, що вже давно, бо передъ сотками и тысячами лѣтъ мали свою народну господарку и свое образоване такъ розвинене, якого декотрѝ народы не мають ще по нынѣшный день. Знали они порцеляну вчаснѣйше вôдъ Европейцѣвъ, а навѣть мали вынайти порохъ ще тогдѣ, коли мешканцѣ Европы вели кочôвниче жите и спали по печерахъ, якъ звѣрята. Старинности хиньскои цивілізаціи нѣхто не може перечитати. Недавно знайшли ще оденъ доказъ, що бувъ се нарôдъ мудрый. Выкопали документъ, котрый ученѝ переклали и счудувались, коли вычитали въ нѣмъ заповѣди и рады для робôтникôвъ. Кождый чудуесь, що вже такъ давно робôтнича кляса въ Хинахъ була на стôлько освѣдомлена, що понимала свое положене та вмѣла вынайти способъ, якъ бы зарадити своѣй доли.

Тѝ заповѣди були такѝ:

1. Най кождый робôтникъ, чи робôтница, запамятае со-се добре и пôсля того поступае, якъ сказано низше!

2. Повиненъ ты мати на стôлько »розуму«, щобъ зрозумѣти, що мусишь належати до своеи заводовои орґанізаціи.

3. Треба числити лишь на власнѝ силы, се есть на силы цѣлои робôтничои клясы, бо въ противнôмъ случаю станешь нуждаромъ и вôдъ всѣхъ опущенымъ.

4. Не повиненъ ты сторонити вôдъ своихъ заводовыхъ товаришѣвъ зъ причины нѣбы то высокои оплаты, бо бы тебе слушно осудили, що бракъ у тебе доброи волѣ.

5. Образуй ся! учи ся якъ найбôльше, щобъ мôгъ дôзнати ся, що дѣе ся въ свѣтѣ скрыто и явно.

6. Твоимъ обовязкомъ: образувати ся и вплывати корыстно на твоихъ молодшихъ товаришѣвъ.

7. Не будь покôрною овечкою, але ходи на всѣ зборы, на котрыхъ радить ся про твою долю, — покôрныхъ овечокъ повно и безъ тебе.

8. Мусишь станути спôльно зъ цѣлою робôтничою клясою до борбы зъ вызыскомъ и темнотою, а нѣколи не вôльно тобѣ сказати: »обôйде ся безъ мене одного«, бо було-бъ се пôдло и дурно.

9. Повиненъ ты все вôдложити частку доходу до всиôльнои боевои касы, бо знай, »що безъ пороху не буде вôйны«.

10. Не понижай себе нѣколи говоренемъ: »хиба вже нѣколи не буде лучше, що-жь вдѣешь«, бо памятай, що не вôдъ разу побудовали »Львôвъ«.

11. Ты повиненъ все себе пытати и себе судити, чи сповнивъ ты всѣ обовязки робôтника та чи случайно, черезъ свою байдужнôсть, не припôзнивъ ты остаточнои побѣды робôтничои справы.

12. У тебе буде свѣдомôсть твого положеня, если поступати будешь пôсля слôвъ: »не ходи осôбнякомъ, але все поступай зъ усѣми«, бо въ едности сила.

13. Повиненъ ты брати участь въ робôтничôмъ руху хочь бы длятого, щобъ не прокляли тебе внуки и правнуки, що не було въ тебе почутя обовязку — и вкôнци

14. Всѣ свои жаданя здѣйснишь, если держати ся будешь вѣрно тыхъ заповѣдей.

Чи не можна того всего примѣнити и до теперѣшныхъ робôтникôвъ? Еще сегодня можуть они вчити ся зъ тыхъ старыхъ памятникôвъ, написаныхъ передъ народженемъ Христа.

— **Зъ Чікаґо** доносять намъ, що йде тамъ робота несогôрше подекуды при будовѣ домôвъ. Страйки та выборы альдерманôвъ вже минули, а всюды горою републикане, що стають заводити новѝ порядки и податки. Хотять они побôльшити число полісменôвъ и пôднести имъ платню зъ 1000 долярôвъ на 1200, щобы могли лучше мордувати робôтникôвъ пôдчасъ страйку. Крадежи и розбоѣ на порядку дневнôмъ, але поліціи до того нема, они лишь пантрують за страйкерами. Републиканы хочь нѣчо не зроблять для робôтникôвъ, але за те богато обѣцюють. Нашѝ Русины не берують жадной участи въ політичнôмъ житю, имъ досыть церковнои політики тай роблять те, що скаже батюшка.

го стола? — говорили тѝ, що уважали себе за найправеднѣйшихъ на свѣтѣ.

— Чи се Христосъ, що оправдавъ явну блудницю? — говорили тѝ, що скрыто грѣшили зъ тою самою блудницею.

— Чи се Христосъ, що зневажае Мойсееву суботу дѣлами милосердя? — говорили тѝ, що проводили свята середъ піяньства и розпусты.

— Нашѝ посты каже намъ не постити!

— Милосерного Самарянина-безбожника поставивъ высше, якъ наше духовеньство!

— Всьо наше священьство зневаживъ!

— Та ще Христомъ называе себе, сыномъ божимъ, царемъ якогось — тамъ царства!

И осудили его, якъ безбожника и бунтôвника. И высмѣвали его та ругали.

Били въ лице, хотячи переконатись, чи справдѣ наставить ще друге, якъ то учивъ.

Плювали въ лице.

На голову надѣвали терневый вѣнець.

Парили бичами его тѣло.

А вôнъ мовчавъ и терпѣвъ, наче ягня, що то его ведуть на зарѣзъ.

А вороги злостились ще гôрше.

— Чи се Христосъ? — говорили они: — Чи-жь правдивый Христосъ терпѣвъ бы то всьо? чи Христосъ позволивъ бы, щобы мы высмѣвали его? Нѣ, сли-бъ мы зробили се зъ правдивымъ Христомъ, такъ и духъ по насъ загинувъ бы.

— На шибеницю зъ нимъ! — сказали архипопы.

— Розпяти его! — кричавъ нарôдъ. Взяли и розпяли его якъ злодѣя зô злодѣями. Розбôйники по бокахъ, а вôнъ въ серединѣ межи розбôйниками.

— — — — — — — — —

Не минуло три днѣ вôдъ часу, якъ Христа розпяли, якъ зневѣренымъ его ученикамъ вôдкрылась вся величь доконаного Христомъ подвигу, вѣра воскресла, що заповѣдане Христомъ дѣло вѣчно живе.

Христосъ не вмеръ. Не минуло и три дни, якъ вôнъ воскресъ для всѣхъ.

Перша, що дôзналась о тôмъ була Марія Магдалина, та сама, котра любила бôльше якъ всѣ, и котрôй прощено бôльше якъ всѣмъ; опôсля дôзнались и другѝ жѣнки и врадувались въ дусѣ своимъ.

Дôзнали ся два ученики, що спѣшили до Емаусъ, котрымъ серце рвалось зô смутку.

Дôзнали ся и десять ученикôвъ, що зô страху передъ жидами зôбрались и сидѣли за замкнеными дверми.

Увѣривъ и недовѣрчивый Тома въ воскресене Христа, коли почувъ: „щасливѝ, що не бачили, а увѣрили“, и Симонъ Петро, що перше вôдрѣкъ ся три разы Христа, а теперь обѣцявъ тричи любити его бôльше якъ всѣхъ.

Увѣрили и пять сотокъ братôвъ, що находились на горѣ Галилейскôй, коли имъ сказано: „идѣть и вчѣть всѣхъ заховувати то всьо, чого я навчивъ васъ.“

И днесь вѣрують и дѣлають Христове дѣло всѣ тѝ, котрѝ воскресли для Христа, и въ котрыхъ воскресъ Христосъ.

Се вѣрнѝ — та нерукотворна святыня, котру здвигнувъ Христосъ вмѣсто рукотворнои святынѣ жидôвскои; се церква Христа; се живе тѣло Христа, що оживляе всѣхъ живучихъ духомъ Христовымъ.

аб.

АНТÔНЪ АШКЕРЦЪ.

УГЛЕКОПЫ.

Зъ словѣньского переклавъ В. Щуратъ.

Еще лишь трохи, трохи глыбше въ пропасть...
Жахаешъ ся дороги въ пôтьму, друже,
такъ наче бъ ты спускавъ ся у керницю?
А що, коли-бъ уралась сильна лиива,
коли-бъ наразъ ты впавъ у глыбѣнь зъ нею,
въ низъ метрôвъ зъ триста... то не бувъ бы жартъ?
Нѣ, се-жь дитячій страхъ, дитячѝ мысли!.
Не правда-жь, друже? Хто страхомъ пôдшитый,
той дня не кине, хлѣба глядячи
у бесвѣстяхъ...

Скрôзъ ходы й переходы,
немовь стежки кертиць. Повзе туды
нашь братъ, робôтникъ, якъ кертиця чорна.
И вузша й вузша все стае дорога.
Задуха вже ажь вôддыхъ запирае.
Еще душнѣйше?... Що-жь се, пекло вже?
Такъ, такъ, тутъ справдѣ е для многихъ пекло.
Тутъ многѝ тяжко кають ся грѣха,
грѣха, що жити, ѣсти забаглп...

По хôдникахъ свѣтельця мрѣють, нѣбы
тѝ блуды, що танцюють надъ багномъ.
Въ тыхъ сумеркахъ робôтникôвъ товпа.
Все молоде, а жилаве, а сильне,
все порпаеть ся, рыеть ся въ земли
и добувае зъ темныхъ норъ на верхъ
скарбъ дорогій — тѝ чорнѝ діяманты.1)
Коли цвили и зеленю вышались
вы дерева, — хто мôгъ бы се сказати?

И хто-жь васъ днесь по имени назве?
Те сонце, що и нашй будить днѣ,
воно и вашѝ огрѣвало пнѣ;
те-жь сонце цѣлувало вашѝ квѣты
и золотило вашѝ верховѣты,
и зрошувало вашь обыльный плôдъ.

Та въ тѣнѣ вашôй пôсля чорныхъ бѣдъ
еще спочинку не глядавъ робôтникъ.
Й не стававъ пôдъ вашимъ пнемъ пастухъ
выдобуваючи зъ сопѣлки пѣсню.
Спѣваючи любови молодôй,
еще дѣвча въ задумѣ пôдъ зеленымъ
наметомъ вашимъ не сѣдало въ тузѣ,
У тѝ часы нѣхто еще пôдъ вами
не думавъ думъ глыбокихъ и поважныхъ,
вôдгадуючи загадку житя.
Однакъ тогдѣ и люде не вбивались...
Неразъ надъ вами пронеслась гроза,
шалѣючи, неразъ ламала гиля —
й похоронила васъ Еонôвъ буря.
Лежать въ земли глыбоко вашѝ пнѣ,
у темнôмъ гробѣ тысячь, тысячь лѣтъ,
закаменѣли — муміи сухѝ, 1)
безкровнѝ и бездушнѝ кôстяки,
якъ въ пірамідахъ давнѝ королѣ...

И глыбше рыють ся они въ земли,
кертичины выкидуючи силу
зъ глыбинъ на верхъ, гарують зъ дня на день.
Замаранѝ въ нихъ лиця, почорнѣлѝ,
а пôтъ зъ чола потоками плыве.
А голосъ ихъ лунае тихо, глухо, —
оттутъ зôтхане, тамъ проклôнъ, тамъ жартъ...
Генъ, генъ далеко луснувъ динамітъ... 2)

1) Чорнѝ діяманты — уголь, що, якъ звѣстно, утворивъ ся зъ передвѣчныхъ деревъ, примуленыхъ грубою верствою землѣ.

1) Мумія — забальсамованый трупъ, що его Єгиптяне хоронили въ великôй каменнôй пірамідѣ.

2) Динамітомъ розсаджують грубѝ верствы угля, щобы его мусѣли добувати на верхъ.

Вѣче и вечерокъ въ 39. роковины смерти Т. Шевченка.

Въ маю (день подасть ся позпѣйше) вôдбуде ся въ Шамокінъ, Па. вѣче и вечерокъ въ память 39 роковинъ смерти Тараса Шевченка зъ слѣдуючимъ порядкомъ:

О годинѣ 8 рано Служба Божа, пôдъ часъ котрои члены товариства Т. Шевченка являть ся въ парадѣ. По Службѣ Божôй вôдспѣвае ся панахиду за душу Тараса.

О год. ½10 розпôчне ся вѣче, на котрôмъ проголосить ся ось якѝ рефераты:

1) Справы просвѣтнѝ.
2) Справы церковнѝ.
3) Справы робôтничѝ.
4) Про руско-народный еміґраційный дôмъ въ Америцѣ.

Вечеромъ, точно о год. 7. розпôчне ся вечерокъ въ память 39 роковинъ смерти нашого, великого поета Тараса Шевченка, що устроюесь заходомъ шамокінского товариства его имени зъ слѣдуючою програмою:

1. Вступне слово.
2. Вôдчитъ про Т. Шевченка.
3. Широкій лугъ, глубокій яръ — вôдспѣвае хоръ.
4. Павло Полуботокъ Т. Шевченка — вôддеклямуе Илько Хомякъ.
5. Тече вода — дуетъ.
6. Утоплена, Т. Шевченка — вôддеклямуе Марія Мурдза.
7. Гуляли и По морю — вôдспѣвае хоръ.
8. До Основяненка, Т. Шевченка — вôддеклямуе М. Констанкевичь.
9. Помарнѣла наша доля — сольо М. К.
10. Козацькая доля, Т. Шевченка — вôддеклямуе Гр. Гасичь.
11. Ще не вмерла Украина — хоръ.
12. Коза дереза, комічна оперетка.

Хто лишь жіе, не смѣе поминути тои нагоды, щобъ не поспѣшити на той вечерокъ и въ той способъ помянути нашого Тараса.

— **Антонъ Терещукъ**, бувшій дяко-учитель въ Майфільдъ, Па., опôсля въ Джерзи Сити, а послѣдними часами въ Юнкерсъ, Н.Й. въ наслѣдокъ недуги выѣхавъ до Галичины. Терещукъ заслуживъ ся не мало веденемъ хоральнего спѣву та школы въ згаданыхъ громадахъ.

Зломане неутральности.

Англійскѝ офіцеры заключили контрактъ зъ американскими гандлярами коней, силою котрого мають доставити для англійскои артилеріи въ полудневôй Африцѣ 30 тысячь коней за 6 міліоновъ доляровъ. Конѣ будуть высылати зъ Ню Йорку по тысячь на однôмъ кораблю. Американскѝ газеты накликують правительство, щобъ оно не дозволило на подобну доставу, бо въ той способъ Спол. Державы ломлять приречене невтральности.

Молодый пôсланець до Кріґера.

Шѣснайцятьлѣтный J. F. Smith выѣхавъ дня 11. апрѣля с. р. кораблемъ „St. Louis" до полудневои Африки, щобы вручити письмо Кріґерови, президентови Трансвалю. Въ тôмъ письмѣ выписанѝ симпатіи для Бурôвъ американскихъ молодыхъ школярôвъ зъ Філядельфіи, Бруклина и Ню Йорку въ числѣ 20 тысячь. Молодый Смитъ обѣцявъ, що певно доручить письмо президентови, а на осѣнь верне назадъ до Америки.

Цѣкавѝ числа.

Зъ загального числа населеня свѣта лишь 500 міліоновъ людей вкривають свое тѣло одежою цѣлковито, а 250 міліоновъ ходить зовсѣмъ наго. Такъ само пôдъ взглядомъ мешканя: 500 міліоновъ людей мають домы, 700 міліоновъ мешкае въ печерахъ и шатрахъ, а 250 міліоновъ спить на свѣжôмъ воздусѣ.

— **Всѣхъ**, що не достали вôдъ мене сейчасъ жадной вôдповѣди, повѣдомляю, що причиною сего бувъ мôй выѣздъ на довшій часъ зъ дому, а теперь нагромаджене всѣлякои роботы.

И. Арданъ.

Подяка.

Русинамъ, замешкалымъ въ Oil City, Pa., складаемо отсимъ сердечну подяку за ихъ добровôльну колекту на нашу церковь въ сумѣ $42.50.

Pittsburg, Pa. дня 15. апрѣля 1900.

За раду церковну:
О. М. Стефановичь, предсѣдатель
Д. Павлишакъ, секретарь,
Михаилъ Олекса, касієръ.

— **Всѣхъ** интересованыхъ прошу писати до мене на адресу:

REV. N. STEFANOVITCH
619 Carson Str.
S. S. Pittsburg, Pa.

СМѢШНЕ.

СОЛОМОНОВЫЙ СУДЪ.

Оденъ чоловѣкъ, що мавъ дуже сварливу жѣнку, такъ ся разъ на ню розгнѣвавъ, що еи такой добре побивъ. Жѣнка утѣкла до батька свого на скаргу. Тато выслухавши ея скарги, а знаючи свою долечку, що то за зѣленько, взявши ременя, додавъ єй то, що чоловѣкъ еще не додавъ, а опôсля сказавъ до неи: иди до дому и скажи чоловѣкови свому, що я его вже добре покаравъ. бо коли вôнъ вôдважився ся бити мою доньку, я побивъ за те его жѣнку.

БРАКЪ ДОСВѢДУ.

Но, той редакторъ мусить бути жонатый... Все глузуе собѣ зъ жѣнокъ и тещей.

— Ты въ блудѣ. Якъ бы вôнъ бувъ жонатый, певно не позваливъ бы собѣ на подобнѝ жарты.

У МАЛЯРА.

— Вы дуже добре вôдпортретованѝ.

— Такъ, але бачите, маю якійсь немудрый выразъ лиця. Жена знову скаже...

— Що скаже?

— Выглядаешь чоловѣче дурноватый!

— А вы ѣй повѣсте, що портретъ добрый мусить бути вѣрный.

— Скажи менѣ чоловѣче, длячого то ось тамъ тыхъ жовнѣрôвъ на муштрѣ учать стояти такъ довго на однôй нозѣ?

— То бачишь, жѣнко, длятого, що коли на вôйнѣ жовнѣрови одну ногу пострѣлятъ, щобы не упавъ, але стрѣлявъ дальше, стоячи на однôй нозѣ.

— Чи вашъ отець богатый?
— А такъ, богатый.
— А вы одинока ихъ донька?
— Одинока!
— А вы панѣ можете еще сомнѣватись о моей къ вамъ любови!?

Канадійскѝ робôтники.

(Пôдслухане въ вагонѣ).

А. Звôдки ѣдешь, милый брате,
Та где будешь высѣдати?
В. Ѣду зъ »ґенку«, зô заробку,
Высѣдаю у Винінку*).
А. Знать заробокъ бувъ хороший,
Мусишь силу мати грошій?
Буде за що погуляти,
Добрый »гомштетъ« пошукати,
Закупити волы, конѣ —
Выробляти по загонѣ,
Увôльнити ся вôдъ бѣдки
Й занехати всѣ заробки...
В. Досыть того! Тіи кпины —
Не до лиця тобѣ зъ ними!
Впрочѣмъ злый днесь гуморъ маю,
Такихъ жартовъ не приймаю.
А. Я зъ жартами не вылажу,
Що думаю, те й кажу:
Доробитись, фарму мати,
За пшеницю грошѣ брати,
Стати паномъ на всю губу —
Ту всѣ трублять въ таку трубу;
Ту въ Канадѣ се лишь чути
И зъ тобовъ такъ може бути.
В. Все те правда, все те можна
Якъ кишеня не порожна,
Але якъ тамъ є посуха
Тогдѣ паномъ стати — штука.
А. Отъ тобѣ й на, старый дѣдьку!..
Кôлько-жь бувъ ты на заробку?
В. Три мѣсяцѣ працювавъ
Й два доляры за те взявъ.
А. Що говоришь? Два доляры?
А где-жь решта?
В. Чорты взяли.
Пошло на »бордъ« на »офісы«
И на »босы« и на бѣсы,
На докторôвъ и на »трены«
Тай порожно вже въ кишени.

Сава Черненкій.

*) Нашѝ люде замѣсть казати: ѣду до Виннінегу, говорять ѣду до „Винінку", замѣсть бѣда, кажуть бѣдка и т. д.

Та пѣсня тутъ не забренить нѣколи.
Лишь лѣхтарки ярѣють, свѣтять блѣдо;
де-жь ихъ нема, тамъ темно якъ въ могилѣ.
А тамъ высоко сонце ясне сяе,
природа вся купаеть ся въ промѣню;
трава, кущѣ и дерева и збôже
ростуть тамъ, цвѣтомъ огородъ цвите
Й тамъ працюе чоловѣкъ на хлѣбъ,
однакъ працюе въ яснôмъ блиску сонця...

Все глыбше, глыбше! Немôчнѝ, голоднѝ
вылазять парнѣ зъ норъ своихъ на свѣтъ,
немовь зъ тюрмы, а все блѣде, калѣки.
Снуеть ся вздовжь улиць нѣма товпа,
здаеть ся, се не люде вже, а тѣни.
Очамъ, що вже до сумеркôвъ пôдземныхъ
навыкли, сонця ясный свѣтъ за ясный.
Для нихъ за много въ нѣмъ промѣня, блиску.
На що имъ сонця и на що имъ дня?
Всѣ змыслы бѣдныхъ лишь на хлѣбъ працюють,
а свѣтло, розкôшь — не для нихъ, для другихъ...

Та йдѣть бо вже! Васъ тамъ зъ обѣдомъ ждуть.
Стôлъ не вгинаеть ся пôдъ нимъ; часу
богато не потратите. Пôйдѣть,
щобъ поживити ся, набрати силы,
и йти до працѣ знову.

Знову! знову!

Нова товпа въ пôдземнѝ норы йде
и въ ненасытныхъ челюстяхъ щезае.
Що днины пѣзонька одна.

Гей, стôйте-жь!

Чого вамъ спѣшно очайдушнѝ парнѣ?
Въ нутрѣ землѣ — тамъ спитъ могучій демонъ.[1]
Бѣда вамъ, скоро збудите его!
Се вôнъ властитель всѣхъ пôдземныхъ скарбôвъ,
его се власностю є уголь весь.

Бѣда вамъ, скоро збудить ся! Пôмстить ся,
на всѣхъ своихъ рабôвникахъ, на всѣхъ!
На васъ пôмстить ся, злодѣѣ прехитрѝ,
що скарбъ его закрасти напосѣлись!
Лишь вôнъ про него знавъ, лишь вôнъ одинъ.
И вôнъ одинъ его лишь бачивъ, скрывъ
и тѣшивсь нимъ у гордости своѣй.
Ажь тутъ закравъ ся чоловѣкъ — ество
преповне злости, хитрощѣвъ. Побачивъ
скарбъ и цѣлый ажъ затремтѣвъ надъ нимъ.
И ну-жь нечистыми руками рвати,
ну-жь добувати зъ темрявы на свѣтъ!
О горе вамъ, коли скупарь проспеть ся!
Вôнъ запалить усѣ убійчѝ газы,
якѝ скрывае все въ нѣдрѣ землѣ;
стрясе землею; блискавки и громы
метати-ме и въ пекло змѣнить все.
Лютуючи, убе васъ демонъ всѣхъ.
А буде се день смутку и трѣвоги.
Добудуть васъ товаришѣ нещастя
зъ гирла страшного й темного на свѣтъ,
де жизнь цвите, де сонце любо сяе.
Добудуть васъ и не спôзнають трупôвъ.
Лишь болѣ скону будуть зъ васъ хрипѣти,
зъ васъ, безталаннѝ мученики працѣ!

А тамъ понурымъ вечеромъ сумнымъ
червоныхъ смолоскипôвъ безлѣчь блисне...
Кровавый блискъ пролleть ся въ темну нôчь.
Се буде вже важь похоронъ... Рядомъ
при трумнѣ трумна стане... »Со святыми...
Прапоръ робôтникôвъ у чорной крепѣ
васъ поведе на мѣсце упокою,
де днѣвъ нема... И дзвоны вамъ заграють
такъ тужно, що заплакавъ бы и камѣнь...
Тогдѣ що вашѝ скажуть? Що жѣнки?...
А що маленькѝ скажуть дѣточки?...

Зъ „Посланника."

1) Демонъ — злый духъ.

Де есть?

Де есть Иванъ Ґавроньскій? Походить вôнъ зъ села Соровиця, коло Буковска, повѣта Сянокъ, що передъ 13 лѣтами оженивъ ся въ Lansford, Pa. зъ Маріею Баничко и бравъ шлюбъ въ айришекôмъ костелѣ. Хто бы о нѣмъ знавъ, най ласкаво донесе до уряду парохіяльного въ Plymouth, Pa., або вôнъ самъ най зголосить ся для важнои и конечнои справы. Адресъ:

REV. D. POLIVKA, Box 1144
PLYMOUTH, Pa.

Бачнôсть!

Звѣстный цѣлому свѣтови бальсамъ, що его выробляють оо. Капуцины въ Празѣ, помôгъ вже соткамъ тысячь людей. Се единый лѣкъ на морску слабôсть, але треба его вже заживати 3—4 днѣвъ напередъ, заки всяде ся на корабель. Коли я ѣхавъ до Америки, не слабувавъ анѣ однои хвилѣ а богато людей на корабли вылѣчивъ тымъ бальсамомъ. Той бальсамъ єсть такожъ помôчнымъ на всѣ жолудковѝ слабости. Кого нудить, особливо рано натще, кому по ѣдженю вôдбивае ся, хто мае згагу, кого коле въ боцѣ, на то одинокимъ лѣкомъ той бальсамъ. Люде впускають кроплями до уха, єли болить, а вже незрôвнанымъ лѣкомъ єсть на раны, бо не дасть тѣлу гнити а гоить дуже скоро.

Сей бальсамъ помагае на жѣночѝ слабости, на бракъ апетиту, нервовôсть и недокровнôсть. Такій бальсамъ выробляю я пôсля оригінальнои рецепты, а хто его хоче достати най пише до мене на адресъ:

Rev. Damascen Polivka
PLYMOUTH, Pa.

Той бальсамъ бере ся три разы на день по 15 капель на цукеръ. Рано бере ся на порожный жолудокъ, а за пôвъ годины можна ѣсти снѣдане. Мала фляшочка коштуе 30 центовъ а велика 50 цнт.

Хто бы хотѣвъ зарадити ся въ якôй слабости най пише до о. доктора.

(5)

Руско-англійскій провôдникъ.

—ЗЛАДИВЪ—
Стефанъ Макаръ.

(Дальше.)

II. Руско-англійскі розговоры.

1. Коли чоловѣкъ шукає за роботою.

По руски.	По англійски.	Читає ся.
Чого хочете?	What do you want?	Гват ду ю вонт?
Глядаю працѣ.	I am looking for work.	Ай ем лукінґ фор ворк.
Чи знаєте орати?	Can you plough?	Кеп ю плау?
Нѣ, пане, я ремѣсникъ.	No, sir, I am a mechanic.	Носер ай ем е мекеник.
Єсьмъ кравцемъ.	I am a tailor.	Ай ем е тейлор.
Глядаю мѣсця яко майнеръ.	I am looking for a place as a miner.	Ай ем лукінґ фор е плейс ез е майнер.
Кôлько жадаєте платнѣ?	What wages do you ask?	Гват вейджез ду ю еск?
Двайцять долярôвъ на тыждень.	Twelve dollars a week.	Твелв далерс е вік.
Я вамъ буду платити 8 долярôвъ за перші тыждень.	I will pay you eight dollars for the first week.	Ай вил пей ю ейт далерс фор ді фирст вік.
Хочу лучшои платнѣ.	I want a better pay.	Ай вонт ей бетер пей.
Хочу выступити, хочу, щобъ вы мене выплатили.	I want to quit, I want to be paid off.	Ай вонт ту квит, ай вонт ту бі пейд оф.
Що можете робити?	What can you do?	Гват кен ю ду?
Можете дати менѣ роботу?	Can you give me a job?	Кен ю ґів мі е джаб?
Якъ довго потребає та робота?	How long will that work last?	Гав лонґ вил дет ворк лест?
Чи можете дати намъ усѣмъ роботу?	Can you employ all of us?	Кен ю імплой ол ов ос?
Кôлько платите на день?	How much do you pay for a day?	Гав моч ду ю пей фор е дей?
Плачу доляръ пятьдесять.	I pay one dollar and fifty cents.	Ай пей вон далер енд фифти сентс.
Можете намъ платити больше?	Can you pay us more?	Кен ю пей ос мор?
Богато есть безъ роботы?	Many are out of work?	Менеї ар авт ав ворк?
Нема ту наставника?	Is the foreman here?	Із ді формен гір?
Вже есть ту.	Here he is now.	Гір гі из нау.
Десьте передъ тымъ працювали?	Where did you work before?	Гвер дид ю ворк біфор?
Я працювавъ въ копальни вугля.	I have been working in a coal pit?	Ай гев бін воркінґ ин е кол пит.
Вмѣєте вы поганяти?	Can you drive?	Кен ю драйв?
Чисьте вже зробили?	Are you done already?	Ар ю дон олреди?
Я робивъ 20 днѣвъ а за 10 тôлько достатъ заплату.	I have been working twenty days and have been paid only for ten	Ай геф бін воркінґ фор твенти дейс енд геф бін пейд онли фор тен.
Чому кидаєте роботу?	What makes you quit the work?	Гват мейкс ю квит ді ворк?
Я можу достати лучшу платню.	I can get a better pay.	Ай кен ґет е бетр пей.
Я знаю шити на машинѣ.	I can work on the sewing-machine.	Ай кен ворк ан ді соінґ машин.
Дуже мало, пане.	Very little, sir.	Вери литл, сер.
Вмѣєте добре пôдбити черевики?	Do you know how to sole shoes well?	Ду ю нов гав ту сол шюс вел?
Чи маєте знаряды?	Have you any tools?	Гев ю ені тулс?
Маю свои знаряды.	I have my tools.	Ай гев май тулс.
Рано можете розпочати роботу.	You can commence to work in the morning.	Ю кен коменс ту ворк ин ді морнінґ.
Не спôзньте ся! о семôй годинѣ рано!	Don't stay over time! At seven o'clock in the morning.	Донт стей овер тайм! Ет сѐвн оклак ин де морнинг

2. На почтѣ.

По руски.	По англійски.	Читає ся.
Єсть ту листъ для п. Н...?	Is there a letter for Mr. H...?	Из дер е летр фор містр Н...?
Кôлько платить ся за той листъ до Галичины?	What postage is to be paid on this letter to Galicia?	Гват постідж из ту бі пейд ан діс летр ту Ґалиція?
Той листъ хочу рекомендувати (дати на реџепис)	I wish to register this letter.	Ай виш ту реджистр діс летр.
Прошу, дайте менѣ 5 двоцентовыхъ а 10 пятьцентовыхъ марокъ (стемпсôвъ).	Please, give me five two-cent stamps and ten five-cent stamps.	Пліз, ґив мі файв ту септ стемпс енд тен файв сент стемпс.
Хочу взяти рекомендованый листъ для п. С...	I will take the registered letter for Mr. S...	Ай вил тейк ді реджистерд летр фор містр С...
Якъ называєте ся а де мешкаєте, пане?	What is your name and where do you live, sir?	Гват из юр нейм енд гвер до ю лив, сер?
Звôдки очѣкуєте листа?	From where do you expect a letter?	Фром гвер ду ю експект е летр?
Вôдъ моихъ родичей въ Галичинѣ.	From my parents in Galicia.	Фром май перентс ін Ґаліція.
Дайте менѣ одень бланкетъ на грошѣ.	Let me have an application for a money-order.	Лет мі геф ен апликейшн фор е мони-ордр.
Кôлько то коштує?	How much does that cost?	Гав моч дас дат кост?
Кôлько грошей хочете післати?	How much money will you send away?	Гав моч моні вил ю сенд евей?
Дайте менѣ кореспонденційну картку.	Give me a postal card.	Ґів мі е постл кард.
Чи вже замкнена почта?	Is the post-office closed already?	Из ді пост-офіс клозд олреди?
Можете менѣ дати аркушъ листового паперу?	Can you give me a sheet of writing paper?	Кен ю ґів мі е шіт ав райтинґ пейпер?
Потребую також чорнила и пера.	I also want some ink and a pen.	Ай алсо вонт сом инк енд е пен.

3. На желѣзници.

По руски.	По англійски.	Читає ся
До єсть каса?	Where is the ticket office?	Гвер из ді тикет-офіс?
Я хочу тікетъ до Ню Йорку.	I want a ticket to New York.	Ай вонт е тикет ту Ню Йорк.
Кôлько коштує?	What is the fare?	Гват из ді фер?
Коли вôдходить потягъ (тренъ) до Пітсбурга?	When does the train leave for Pittsburg?	Гвен доз ді трен лів фор Пітсбург?
Чи то ню-йорскій потягъ?	Is this the New York train?	Из дис ді Ню Йорк трен?
Всѣдати!	All abord!	Ол эборд!
Чи той потягъ має получене зъ потягомъ до Х..?	Does this train connect with the train to X.?	Доз дис трен коннект вит ді трен ту Х?
Чи стає той потягъ въ Н...?	Does this train stop at N...?	Доз дис трен стап ет Н.?
Якъ называє ся найближша стація?	What is the name of the next station?	Гват из ді нейм ав ді некст стейшен?
Чи мушу пересѣдатись, заки доѣду до П...?	Shall I have to change bef re I reach P.?	Шьел ай гев ту чьендж біфор ай річ П.?
Покажѣть менѣ свою карту (тікетъ).	Show me your ticket.	Шьов мі юр тикет.
Вы пересѣдаєте ся въ Н.	You change cars in H.	Ю чьендж карс ін Н.
Чи се вôддѣлъ до курения?	Is this the smoking car? (smoker).	Из дис е смокинґ кар? (смокер).
Якъ называє ся та стація?	What is the name of this station?	Гват из ді нейм ав дис стейшн?
Якъ довго стоить у потягъ?	How long does the train stop here?	Гав лонґ доз ді трен стап гір?
Потягъ стоить тôлько 3 минуты.	The train stops for only three minutes.	Ді трен стапс фор онлі трі минютс.
Пане, въ почекальни недозволене куреніє.	Smoking is not allowed in the waiting-room, sir.	Смокінґ из нателавд ін ді вейтинґ-рум, сер.
Чи достану картку (тікетъ) вôдъ пакунку?	Will I get a ticket for my baggage?	Вил ай ґет е тикет фор май беґедж?
Маю два куфрики.	I have two trunks.	Ай гев ту тронкс.
Спѣшѣть ся!	Make haste!	Мейк гест!

(Дальше буде.)

Учѣте ся, браты мои!
Думайте читайте,
И чужому научайтесь,
И свого не цурайтесь!
Т. Шевченко.

Всюды нѣвечить ся правда,
Всюды панує брехня,
Въ нашихъ лишь серцяхъ, о братя,
Най не поступе вона!
Ив. Франко.